

NGO

kluczowe ogniwo w przygotowaniu miasta do zmian klimatu

- ➔ JAKĄ ROLĘ TWOJA ORGANIZACJA ODGRYWA W ADAPACJI POLSKICH MIAST DO ZMIAN KLIMATU?
- ➔ JAKIE KORZYŚCI MOŻECIE UZYSKAĆ ANGAŻUJĄC SIĘ W DZIAŁANIA SŁUŻĄCE PRZYSTOSOWANIU DO ZMIAN KLIMATU?

REPREZENTUJESZ...

fundację

organizację pozarządową

stowarzyszenie

organizację społeczną

inną nieformalną grupę lub
inicjatywę społeczną

ZAJMUJESZ SIĘ...

sportem i rekreacją

turystyką

edukacją, wychowaniem

ochroną zdrowia

nauką i techniką

usługami socjalnymi, pomocą społeczną

ratownictwem, bezpieczeństwem

ekologią i ochroną środowiska

rynkiem pracy, aktywizacją zawodową

dziećmi i młodzieżą

rozwojem lokalnym

osobami chorymi i w podeszłym wieku

Wiedz, że...

Przystosowanie Twojego miasta do nowych warunków klimatycznych jest jednym z najistotniejszych wyzwań stojących przed władzami miasta i ich mieszkańcami. Twoja organizacja ma ważną rolę do odegrania w tym procesie.

Czym są zmiany klimatu i adaptacja do nich?

Adaptacja do zmian klimatu to znalezienie sposobów przystosowania się do zmian klimatu, których nie jesteśmy w stanie uniknąć we wszystkich dziedzinach życia społecznego i gospodarczego. Obejmuje ona szeroki zakres działań i zakłada udział wielu uczestników w procesach decyzyjnych dotyczących m.in. zagospodarowania przestrzennego miasta, ochrony ludności, planów awaryjnych, zasobów wodnych, zdrowia, rolnictwa, środowiska czy technicznej infrastruktury.

Czy dotyczy to Twojego miasta?

- Ze względu na największą koncentrację ludności, zabudowy i infrastruktury, duże miasta i obszary metropolitalne są szczególnie narażone na zmiany klimatu. Głównie na ekstremalne temperatury, fale upałów, deszcze nawalne, powodzie i podtopienia. Grupami narażonymi są osoby starsze (powyżej 65 lat), małe dzieci, osoby chore na choroby układu oddechowego, sercowo-naczyniowego, a także osoby bezdomne. Zmiany klimatu mają istotny wpływ na rozwój miasta oraz jakość życia mieszkańców.

Co robi Twoje miasto?

Już 44 polskie miasta przy wsparciu Ministerstwa Środowiska opracowują rozwiązania przystosowawcze do skutków zmian klimatu w ramach projektu „Opracowania planów adaptacji do zmian klimatu w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców”. Proces przygotowania Miejskich Planów Adaptacji (MPA) jest realizowany we współpracy z władzami miast, przy udziale i zaangażowaniu przedstawicieli mieszkańców, a w szczególności organizacji społecznych i pozarządowych. Inicjatywa jest finansowana przez Unię Europejską oraz ze środków budżetu państwa. Sprawdź co robi Twoje miasto i czy możesz wesprzeć proces adaptacji!

**TERAZ I WY MOŻECIE REALNIE POMÓC W PRZYGOTOWANIU
WASZEGO MIASTA NA ZACHODZĄCE ZMIANY KLIMATU, DLATEGO
WEŹMY SPRAWY W SWOJE RĘCE I #WCZUJMYSIĘWKLIMAT!**

Co Twoja organizacja może uzyskać?

- 1 Uwagę władz miasta zwróconą na ważne dla organizacji tematy
- 2 Możliwość przedstawienia opinii i potrzeb podopiecznych organizacji na forum miasta
- 3 Nowe grono chętnych do współpracy osób, partnerów, przedstawicieli ruchów lokalnych i sąsiedzkich, które są zainteresowane podejmowaniem inicjatyw mających realny wpływ na najbliższe otoczenie
- 4 Wzmocnienie relacji z samorządem miasta
- 5 Możliwość promocji oraz pokazania swojej wiedzy, doświadczenia i zaangażowania w sprawy miasta
- 6 Wsparcie dla realizacji nowych inicjatyw i działań na drodze do realizacji własnych celów statutowych, a jednocześnie wspierających adaptację do zmian klimatu

Rola organizacji pozarządowych

Polskie społeczeństwo wciąż postrzega zmiany klimatu, jako ideologię bądź powszechny slogan, niż realne procesy odczuwalne w codziennym życiu. Choć trzy czwarte z nas postrzega je jako faktyczne zagrożenie cywilizacyjne, to połowa traktuje wyłącznie jako jedno z wielu innych niebezpiecznych współcześnie zjawisk. Jednakże 27% Polaków twierdzi, że te zmiany „wcale nie są pewne”.¹ Natomiast Ci z nas, którzy widzą potrzebę dostosowywania się do nowych warunków klimatycznych często uważają, że są to długie i bardzo kosztowne procesy. Wszystkie wspomniane opinie wskazują na potrzebę rzetelnego pokazania możliwości dopasowywania się do zmian klimatu z perspektywy małych działań będących w zasięgu każdego z nas. Inicjatywy

leżących w interesie pojedynczych instytucji oraz przedsięwzięć, które możemy realizować w większych grupach społecznych wpływając na komfort życia swój i swojego otoczenia.

Organizacje pozarządowe mogą odegrać kluczową rolę w pomocy miastom w dostosowywaniu się do zachodzących zmian klimatu, ponieważ posiadają profesjonalną wiedzę, doświadczenie, a jednocześnie są elastyczne w podejmowaniu działań. Mogą to zrobić m.in. poprzez edukowanie, inspirowanie, budowanie platformy dialogu, realizowanie autorskich projektów i angażowanie się w opracowanie, ale też wdrażanie Miejskich Planów Adaptacji.

¹ <http://www.cbos.pl/PL/publikacje/diagnozy/034.pdf>

Głos eksperta

»

URSZULA STEFANOWICZ
Koalicja Klimatyczna

W Koalicji Klimatycznej, która jest porozumieniem organizacji działających na rzecz ochrony klimatu, od lat prowadzimy działania rzecznicze i informacyjne związane tak z ograniczaniem emisji gazów cieplarnianych, jak i z adaptacją do zachodzących już zmian. Niektóre rozwiązania, np. w zakresie rozwoju zieleni miejskiej, mogą służyć jednocześnie ograniczeniu emisji, ochronie zdrowia i poprawie jakości życia mieszkańców oraz zwiększeniu odporności na niekorzystne zjawiska związane ze zmianami klimatu. Polityka rozwojowa, energetyczna, transportowa, rolna, miejska - wszystkie muszą obejmować elementy adaptacji, a ich wdrażanie powinno następować na wszystkich poziomach - od krajowego po lokalny. Brak działań adaptacyjnych oznaczałby problemy nie tylko dla rządu czy samorządów, ale też dla każdego z nas.

Edukacja

ZARÓWNO MIESZKAŃCY MIAST
JAK I SPECJALIŚCI SĄ GŁODNI WIEDZY, TYLKO
NIE ZAWSZE MAJĄ SKĄD JĄ CZERPAĆ.

Organizacje pozarządowe realizując swoje cele statutowe prowadzą wiele działań opierających się na dzieleniu się wiedzą i doświadczeniem. Dotyczy to zarówno wydawania publikacji jak i prowadzenia szkoleń oraz warsztatów czy uczestnictwa w licznych procesach partycypacyjnych. W wielu przypadkach tematyka tych działań jest powiązana z adaptacją do zmian klimatu, ponieważ organizacje pozarządowe zajmujące się środowiskiem przyrodniczym, komfortem życia lub poprawą zdrowia ludzi w naturalny sposób realizują zadania adaptacyjne, niekoniecznie je tak nazywając. Warto sobie uświadomić, które aktywności są powiązane ze zmianami klimatu i to promować.

przykłady

FUNDACJA SENDZIMIRA

Fundacja odgrywa istotną rolę edukacyjną w zakresie adaptacji do zmian klimatu wydając magazyn „Zrównoważony rozwój – zastosowania”, którego treści ściśle związane są ze zmianami klimatu, np. miejskich ekosystemów wodnych czy utrzymywaniu przyrody oraz zazielenianiu miast.

FUNDACJA SENDZIMIRA

Fundacja zrealizowała projekt „Wzmocnienie udziału społeczności lokalnych w decyzjach dotyczących adaptacji do zmian klimatu”. Jego celem było zwiększenie wpływu obywateli na lokalne polityki publiczne w zakresie przeciwdziałania zmianom klimatu w 6 gminach województw dolnośląskiego i opolskiego dotkniętych suszą w 2015 roku. Kluczowym działaniem było dotarcie z informacjami do środowisk wiejskich przez: portal internetowy projektu Mała retencja – Duża sprawa, strony internetowe Ośrodków Doradztwa Rolniczego, broszury poradnikowe, publikacje w prasie wiejskiej oraz opracowane w ramach projektu.

Scenariusze małej retencji - materiały edukacyjne dla szkół do zajęć w terenie.

https://www.malaretencja.pl/platforma_educacyjna

Głos eksperta

»

KAROLINA MALISZEWSKA
Fundacja Sendzimira

W Fundacji zajmujemy się m.in. zarządzaniem zielenią w mieście oraz zwiększaniem retencji krajobrazowej. Adaptacja miast do zmian klimatu jest więc kluczowym obszarem naszej działalności ponieważ staramy się na co dzień przekładać rzetelną wiedzę naukową i badania na rzeczywiste realizacje lub wytyczne do ich wykonania. Z naszych doświadczeń wynika, że profesjonaliści (władze lokalne, urzędnicy, architekci krajobrazu, urbaniści, nauczyciele, rady osiedli) są „głodni wiedzy” i w zaspokajaniu tego głodu widzimy ogromną i ważną rolę organizacji pozarządowych. Wierzymy, że z myślą o zmianach klimatu trzeba nie tylko planować, ale przede wszystkim inspirować i eksperymentować w swoim najbliższym otoczeniu. Promujemy i wspieramy na przykład powstawanie ogrodów deszczowych, które nie tylko pięknie się nazywają i wyglądają, ale przede wszystkim odciążają miejską kanalizację. Wierzę, że stworzenie takich rozwiązań przez szkoły, czy same urzędy zachęci ludzi do działania bardziej niż „zmuszanie” ich poprzez różne wymogi prawne, na które zresztą długo jeszcze będziemy czekać.

(...) Jako społeczeństwo powinniśmy korzystać ze swojej inteligencji ekologicznej i emocjonalnej, czuć co robimy i zgodnie z tym próbować stawiać czoła wyzwaniom na większą lub mniejszą skalę. Natomiast jako organizacje pozarządowe powinniśmy włączyć się w proces przygotowywania Miejskich Planów Adaptacji, bo taka regularna i szeroka dyskusja toczyła się będzie u nas w kraju po raz pierwszy i może pomóc nam w realizacji naszych celów statutowych, a my w tej dyskusji możemy pomóc tworzyć wartościowy dialog, edukować i inspirować.

Inspiracja

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE REALIZUJĄC SWOJE CELE STATUTOWE DZIAŁAJĄ ELASTYCZNIE.

Działania elastyczne dają im możliwość szybkiego reagowania na zmiany w otoczeniu oraz przestrzeń na poszukiwanie innowacyjnych pomysłów. Z tym bezpośrednio powiązane jest „eksperymentowanie” we wdrażaniu innowacyjnych rozwiązań, których jeszcze nie znają, ale które mogą przynieść wartościowe efekty. Realizując ciekawe projekty organizacje pozarządowe nie wymuszają aktywności po stronie otoczenia (co zazwyczaj budzi opór), ale budzą ciekawość i zachęcają do podejmowania aktywności we własnym zakresie. Działania osób indywidualnych, rad osiedli, stowarzyszeń sąsiedzkich, szkół, które zainspirowane podejmą działania „na własnym podwórku” w rezultacie mogą przelożyć się na podniesienie komfortu życia wszystkich mieszkańców.

przykład

Ogólnopolskie Stowarzyszenie Budownictwa Naturalnego zorganizowało w czerwcu 2017 roku pierwszy w Polsce **FESTIWAL NATURALNEGO BUDOWANIA**, w ramach którego uczestnicy mogli zapoznać się z osiągnięciami naturalnego budownictwa w Polsce i na świecie. Festiwal obejmował wykłady i warsztaty, inspirujące do samodzielnego tworzenia zielonych dachów, projektowania ekologicznego, wykorzystywania odpowiednich materiałów, tynków, projektowania z uwzględnieniem wyzwań związanych ze zmianami klimatu. Stowarzyszenie promuje i rozwija ekologiczne, nowatorskie metody i techniki budowlane, ale także tworzy platformę współpracy oraz wymiany informacji dla projektantów, wykonawców, producentów, rolników, inwestorów oraz osób prywatnych zainteresowanych budownictwem naturalnym, opartym na materiałach odnawialnych.

<http://www.festiwal.osbn.pl/>

Wspieranie Dialogu

UŁATWIANIE DIALOGU MIĘDZY RÓŻNYMI PODMIOTAMI

Kolejnym obszarem, w którym organizacje pozarządowe dość naturalnie mogą odegrać ważną rolę jest ułatwianie dialogu między różnymi podmiotami. Adaptacja do zmian klimatu jest możliwa wyłącznie wtedy, gdy spojrzysz się na miasto z wielu perspektyw jednocześnie. Do tego potrzebny jest dialog między osobami reprezentującymi różne instytucje, odmienne punkty widzenia i różnorodne potrzeby. Przedstawiciele trzeciego sektora mają duże doświadczenie w realizacji projektów partycypacyjnych. Potrafią słuchać, chętnie dzielą się swoimi doświadczeniami, dzięki czemu umieją do takiego dialogu zachęcać i skutecznie go realizować, jak również brać w nim udział. Wsparcie organizacji pozarządowych w budowaniu platformy komunikacyjnej pozwoli wzbudzić odpowiedzialność za przystosowanie się do zmian klimatu wielu podmiotów i osób. To z kolei może spowodować, że zamiast skupiać się wyłącznie na tworzeniu obowiązkowej listy działań, wspólnie zastanowimy się nad tym, co każdy może zrobić, spojrzymy w jedną stronę i będziemy się wzajemnie inspirować.

przykład

Organizacje pozarządowe, społeczne, instytucje naukowe współpracują w ramach platformy współpracy weADAPT® wspieranej przez Instytut Ochrony Środowiska w Sztokholmie. W ramach platformy podejmowana jest współpraca z partnerami z zakresu zarządzania wiedzą i informacją, którego celem jest wzbogacenie i ulepszenie użyteczności platformy weADAPT dla różnych jej użytkowników. Platforma służy dzieleniu się wiedzą, angażowaniu i edukowaniu w zakresie działań adaptacyjnych podejmowanych przez różnych interesariuszy.

<https://www.weadapt.org/organisations>

Realizacja nowych projektów

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE BĘDĄC CZĘSTO W BLISKIM KONTAKCIE ZE SWOIMI PODOPIECZNYMI MOGĄ WSKAZYWAĆ IM SKUTECZNE SPOSOBY OCHRONY PRZED NEGATYWNYM WPŁYWEM ZMIAN KLIMATU.

Klucz do skuteczności działań podejmowanych przez trzeci sektor wynika często z bardzo dobrej znajomości potrzeb i nastrojów społecznych. Przedstawiciele organizacji mają świadomość nawyków swoich podopiecznych i procesów zachodzących w ich otoczeniu. Dzięki temu mają możliwość zaplanowania, przygotowania i wdrażania skutecznych projektów pozwalających na adaptację do zmian klimatu. Organizacje zajmujące się opieką nad ludźmi szczególnie narażonymi na odczuwanie skutków zmian klimatu (np. osoby starsze, chore, przyszłe matki, dzieci) czy też ochroną zwierząt lub ochroną środowiska przyrodniczego dostrzegają o wiele więcej szczegółów, które z centralnego punktu widzenia miasta czy kraju mogą nie być zauważone. Dlatego każdy autorski projekt przygotowany i realizowany z myślą o adaptacji do zmian klimatu jest ważny i cenny. Z kolei motywacja do realizacji nowych projektów czerpana z potrzeby adaptacji do zmian klimatu może pomóc w pozyskaniu dla tych przedsięwzięć dodatkowego wsparcia, czy to wśród wybranych instytucji, czy też w procesie poszukiwania środków na sfinansowanie działań.

przykład

Fundacja Groundwork w Londynie (organizacja charytatywna na rzecz odnowy środowiska) we współpracy z Radą miast Hammersmith i Fulham otrzymała finansowanie z programu LIFE + na realizację projektu „Climate-Proofing Social Housing Landscapes”. Projekt trwał między 2013 a 2016 rokiem. Pozwolił wdrożyć zintegrowane podejście do adaptacji do zmian klimatu na obszarach miejskich poprzez budowę niedrogich, lekkich rozwiązań w zakresie modernizacji i dostosowania do zmian klimatycznych niebieskiej i zielonej infrastruktury. Mieszkańcy byli kluczowymi interesariuszami w projekcie, a ich zaangażowanie w procesie było kluczowe, aby zapewnić ich poparcie dla różnych działań i dać im możliwość kształtowania poprawy przestrzeni na swoich osiedlach. Wykorzystano w tym celu spotkania ze stowarzyszeniami wspólnot mieszkaniowych, najemców, a także działania dla szerszego grona mieszkańców tj. festyny, imprezy, wizyty od drzwi do drzwi, organizowanie osiedlowych zespołów ogrodniczych itp. Oprócz tego projekt obejmował również także szkolenie lokalnych ekspertów i pracowników władz lokalnych w umiejętnościach wdrażania i utrzymania takich rozwiązań. To zaangażowanie pomogło promować większą świadomość konsekwencji zmian klimatycznych w Londynie oraz działań, które mieszkańcy mogą podjąć, aby przyczynić się do adaptacji i odporności.

<http://climate-adapt.eea.europa.eu/metadata/case-studies/climate-proofing-social-housing-landscapes-2013-groundwork-london-and-hammersmith-fulham-council>

Zaangażowanie w opracowanie i wdrożenie MPA

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Wszystkie wspomniane, wartościowe funkcje organizacje pozarządowe mogą również pełnić włączając się w projekt koordynowany przez Ministerstwo Środowiska „Opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców”. Jego celem jest przygotowywanie i wdrażanie Miejskich Planów Adaptacji, a tym samym przystosowanie terenów miejskich do obecnych i prognozowanych zmian warunków klimatycznych. W inicjatywie biorą udział 44 polskie miasta, dzięki czemu jest to największe tego typu przedsięwzięcie w Europie. Wypracowane w projekcie rozwiązania i propozycje radzenia sobie z ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi, staną się kapitałem i bazą na przyszłość dla pozostałych obszarów miejski Polski. Tak szeroka dyskusja w tym temacie nie toczyła się wcześniej, a głos w niej zawarty może wesprzeć realizację celów statutowych organizacji. Jest to również bardzo dobra okazja, by kluczowym interesariuszom w mieście pokazać wiedzę, doświadczenie, zaangażowanie i otwartość na współpracę Twojej organizacji. Tworzenie Miejskich Planów Adaptacji jest idealnym momentem, by podzielić się pomysłami, które zdaniem przedstawicieli organizacji powinny zostać zrealizowane, by poszukać przestrzeni do współpracy z różnymi grupami interesariuszy, by otwarcie rozmawiać o tym, co jest ważne. Teraz jest na taką dyskusję odpowiedni czas, zwłaszcza, że dzięki współpracy będzie okazja dotrzeć do społeczeństwa z informacją i działaniami, które pomogą im chronić siebie i najbliższe otoczenie przed skutkami zmian klimatu.

przykład

Instytut na rzecz Ekorozwoju, think-tank działający na rzecz budowania pomostów między ochroną środowiska, a gospodarką i społeczeństwem. InE podejmuje dialog z instytucjami rządowymi RP, samorządowymi, naukowymi i gospodarczymi oraz z przedsiębiorcami. Partnerami są także organizacje pozarządowe zwłaszcza ekologiczne. Instytut prowadzi projekt Adaptcity, realizowany m.in. przy udziale Urzędu m.st. Warszawy, który ma zwiększyć świadomość i aktywność samorządu oraz mieszkańców metropolii na rzecz adaptacji do zmian klimatu, a także poprawić odporność ekosystemu Warszawy na zmiany klimatu, m.in. redukując efekt wyspy ciepła w mieście. Więcej o projekcie: <http://adaptcity.pl/>

Jak Twoja organizacja może się włączyć w projekt "Wczujmy się w Klimat"?

Wejdź na stronę www.44mpa.pl i zapoznaj się ze szczegółami projektu.

Polub profil projektu na Facebooku oraz Twitterze i bądź na bieżąco ze wszystkimi podejmowanymi działaniami, a przy tym komentuj wydarzenia z użyciem oficjalnego hashtagu #WczujmySięWKlimat.

Komunikuj i buduj świadomość mieszkańców w zakresie konsekwencji zmian klimatu i sposobów na adaptację.

Identyfikuj, opracuj, poszukuj pomysłów na działania adaptacyjne, które mogą być realizowane przez Twoją organizację.

Weź udział w konsultacjach społecznych.

Przyjdź na warsztaty, które będą odbywały się w każdym z 44 miast biorących udział w projekcie.

Prześlij pomysły na projekty, które będą analizowane przez zespoły projektowe tworzące plany w poszczególnych miastach. Takie pomysły mogą zgłaszać nie tylko same organizacje pozarządowe, ale również ich podopieczni, partnerzy, współpracownicy.

Nadeszła pora, by o zmianach klimatu mówić nie tylko przez pryzmat zaawansowanych polityk, czy krajowych strategii, lecz również lokalnych, bliskich ludziom inicjatyw. Ty i Twoja organizacja możecie wziąć sprawy w swoje ręce i pomóc mieszkańcom miast realnie dostosować się do zmieniającego się otoczenia.

O projekcie

„Opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców” to koordynowany przez Ministerstwo Środowiska projekt przystosowania terenów miejskich do obecnych i prognozowanych zmian warunków klimatycznych. W inicjatywie biorą udział 44 polskie miasta, dzięki czemu jest to największe tego typu przedsięwzięcie w Europie. Miejskie plany adaptacji powstaną we współpracy władz, mieszkańców oraz ekspertów wiodących ośrodków naukowych w zakresie ochrony środowiska: Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego, Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Instytutu Ekologii Terenów Uprzemysłowionych oraz firmy inżynieryjno-konsultingowej ARCADIS.

Projekt finansowany przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności oraz budżetu państwa.

Chcesz wiedzieć więcej?
Zachęcamy do śledzenia projektu!

www.44mpa.pl

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Tytuł:

Opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców

Beneficjent:

Ministerstwo Środowiska

Partnerzy:

44 miasta w Polsce

Termin realizacji:

2017–2019

Wykonawcy:

Komunikacja i promocja. Podwykonawca: **Deloitte.**